

GÖRÖG DÓRA

A NYELVI ALAPÚ
HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÖZTETÉS
A KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK MEGISMERÉSÉHEZ
VALÓ JOG KONTEXTUSÁBAN A ROMÁNIAI
ORSZÁGOS DISZKRIMINÁCIÓELLENES TANÁCS
ESETJOGÁBAN

Vizsgálva a küllhoni magyar kisebbség jogokért folytatott küzdelmét és törekvéseit a jogvédelem színterén, elemzés alá vetve a romániai magyar kisebbség tagjait ért jogsérelmeket és a napvilágot látott számos diszkriminatív bánásmódot velük szemben, kutatásaim eredményei arra engednek következtetni, hogy az elmúlt bő egy évtizedben Romániában a bírói igényérvényesítés mellett új jogi lehetőségként jelent meg a Hátrányos Megkülönböztetés Elleni Küzdelem Nemzeti Tanácsához¹ – vagy ahogy az erdélyi magyar terminológiában ismert Országos Diszkriminációellenes Tanácshoz (továbbiakban: Országos Diszkriminációellenes Tanács vagy Tanács) – való fordulás opciója, melynek célja, hogy a diszkrimináció ténye megállapításra kerüljön egy konkrét ügyben. A küllhoni területek közül a romániai magyar kisebbség részéről a leggyakoribb az egyenlő bánásmód elvét garantáló intézményhez való fordulás, konkrét panaszt a kisebbség tagjai egyénileg vagy jogvédő szervezet útján is benyújthatnak a független intézményhez, amelynek fontos célja a hátrányos megkülönböztetés minden formájának megelőzése, a diszkriminációs cselekmények esetén közvetítői szerep vállalása, a megkülönböztetés megállapítása és a megkülönböztetést tanúsító magánszemély vagy jogi személy szankcionálása. A Tanács más országok gyakorlatához hasonlóan a hatékony jogorvoslati lehetőségek könnyebb igénybevitelét hivatott szolgálni, célja pedig, hogy valódi jogorvoslatot nyújtson a panaszos félnek.

A romániai diszkriminációs helyzet speciális szempontú áttekintésére azért vállalkoztam, mert a kisebbségi jogok sérelme, a nyelvi alapú és etnikai hovatartozás miatti hátrányos

1 Az erdélyi magyar terminológiában Országos Diszkriminációellenes Tanács elnevezésként ismert, ezért a dolgozatban ezen kifejezést használom. Angol nyelven: National Council for Combating Discrimination. Rövidítése: CNCD.

megkülönböztetés ma is jelen van Romániában. Jelen tanulmányban a romániai Országos Diszkriminációellenes Tanács gyakorlatából dolgoztam fel húsz olyan esetet, amelyekben a hátrányos megkülönböztetés ténye elsődlegesen a nyelvi kritériumra tekintettel valósult meg. Emellett a másik vizsgálati szempontom az volt, hogy ezek a nyelvi jogokkal összefüggő esetek az élet melyik területén jelennek meg, valamint érintenek-e más jogokat. A testület esetjogának vizsgálatakor a *www.nediscriminare.ro* és a *www.cncd.ro* oldalon található adatbázisokat vettem igénybe,² a határozatok részletes tartalmi és statisztikai elemzését követően arra jutottam, hogy a legtöbb nyelvi alapú hátrányos megkülönböztetés a közérdekű információk megismerésével kapcsolatban jelenik meg. Nyelvi szempontból stratégiai területnek látszanak a közérdekű információk megjelenítésével kapcsolatos esetek. A nyelv írott formájának fontosságát is mutatja, hogy megkülönböztetett figyelmet kap a többségi társadalom részéről az, hogyha például egy-egy polgármesteri hivatal teljesen vagy részben magyar nyelven jelentet meg kiadványt, helyi lapot, valamint magyar és román nyelven is működtet-e honlapot, Facebook-oldalt, vagy akár az is a nyelv körüli vita tárgya lehet, hogy egy állami intézményen elhelyezett tábla magyar vagy román nyelven jelenik meg.

Tekintettel arra, hogy a Tanácshoz minden állampolgárnak joga van panasszal fordulni, a testület nemcsak a magyar kisebbség nyelvi alapú megkülönböztetése esetén hozhat döntést, hanem a román ajkú közösség tagjait ért nyelvi diszkriminációs ügyekben is. Ezért az esetek felvázolása során annak kiemelésére is kísérletet teszek, hogy a nyelv és a közérdekű információkhoz való jog kapcsolatát mind a kisebbség, mind a többségi társadalom oldaláról vizsgálom. A tanulmány tehát egyedi módon két ellentétesnek mondható aspektusból vizsgálja a kérdéskört: így képet kaphatunk arról, hogy a panaszosok pontosan milyen típusú panasszal fordulnak a Tanácshoz nyelvük védelme érdekében.

Azokban a határozatokban, ahol a román ajkúak által benyújtott panasz alapján dönt a Tanács a diszkrimináció feltételeinek teljesüléséről, ott a magyar ajkú fél érvelését szükségesnek véltem nagyobb hangsúllyal kiemelni, valamint fontosnak tartottam azokat a határozatokat is bemutatni, ahol a Tanács úgy ítélte meg, hogy a román ajkúakat nem érte nyelvi alapon hátrányos megkülönböztetés.

A tanulmányban arra vállalkozom, hogy az egyenlő bánásmód elvének garantálásával foglalkozó intézmény gyakorlatát ismertetem meg a kisebbségvédelem iránt érdeklődők számára néhány általam kiemelt eseten keresztül. Ennek keretében leíró módon elemzem a Tanács határozatait, amely során igyekszem érdekességekre is felhívni a figyelmet.

2 A 2007 és 2015 közötti időszakban elfogadott határozatok a *www.nediscriminare.ro* oldalon érhetők el, míg a 2016 és 2021 között elfogadott határozatok a *www.cncd.ro* oldalon kereshetők.

A közérdekű információk megjelenése a közigazgatási intézmények hivatalos weboldalán

Romániában a magyar kisebbség jogaiért küzdő civilek és jogvédők hosszú évek óta folytatnak kitartó munkát a kétnyelvűségért, célul tűzve azt, hogy a magyar nyelv használata ne szűküljön be kizárólag a magánszféra szintjére. Az egyik ilyen „harctér” a közigazgatás területe, így például az, hogy a hivatalokban szóban és írásban is megjelenjen a magyar nyelv használata. Ugyanakkor a kétnyelvű közléshez az is hozzátartozik, hogy a közérdekű információk a kisebbség nyelvén is helyet kapjanak azokon a területeken, ahol jelentős számban él a magyarság. A jogvédelem területén szerzett gyakorlati tapasztalataim, valamint a Tanács ezen tárgykörben hozott döntései alapján elmondható: az elmúlt bő másfél évtizedben nagy erőfeszítések történtek annak érdekében, hogy a magyar nyelv a hivatalos terekben is nagyobb súllyal jelenjen meg. Az Országos Diszkriminációellenes Tanács korai esetjogában fellelt egyik ügy alapját képező panasz is arról tesz tanúbizonyságot, fontosnak tartják a magyarok azt, hogy a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal hivatalos internetes oldalán ne csak a román nyelvű többség, hanem a magyar kisebbség nyelvén is meg lehessen találni közérdekű információkat. A Tanács ebben a 2008-as döntésében³ úgy határozott, hogy biztosítani kell a közérdekű információk anyanyelven történő megismerését. A konkrét tényállás az volt, hogy a marosvásárhelyi Városháza honlapján (www.tirgumures.ro) a közérdekű információk magyar nyelven csak hiányosan jelentek meg. A Tanács határozatában rögzítette, hogy ugyanazt az információt kell tartalmaznia a város honlapjának a román és magyar ajkú lakosság számára is.

Az információhoz való jog a román alkotmányban is helyet kapott, így a 31. szakasz (1) bekezdése értelmében „*a személy jogát a bármely közérdekű információhoz való hozzáféréshez korlátozni nem lehet.*” A közérdekű információkhoz való hozzáférést az 544/2001. számú törvény rendelkezik, ez a jogszabály jelenik meg hivatkozásként a Tanács számos határozatában. Ennek 1. cikke kimondja, hogy a személy szabad és korlátlan hozzáférése a jelen törvényben meghatározott közérdekű információkhoz a személyek és a hatóságok közötti kapcsolatok egyik alapelve, összhangban a román alkotmány és az általa ratifikált nemzetközi dokumentumokkal. Ezen törvény 2. cikkének b) pontja határozza meg a közérdekű információ definícióját, amely szerint közérdekű információnak számít bármely hatóság vagy közintézmény tevékenységére vagy tevékenységének eredményeire vonatkozó információ, függetlenül az információ formátumától vagy kifejezésének módjától. Az említett

3 CNCD Nr. 507/03.09.2008; 2417/07.02.2008 panasz.

törvény 4. cikke szerint a meghatározott információkhoz való hozzáférést a hatóság vagy intézmény székhelyén, saját kiadványaiban, saját honlapján történő közzététel útján, továbbá tömegtájékoztatási eszközökben, valamint *Románia Hivatalos Közlönyében* is lehet biztosítani.

Pár évvel később, 2012-ben a Tanács hátrányos megkülönböztetést állapított meg a megkülönböztetés valamennyi formájának megelőzéséről és büntetéséről szóló 137/2000. számú kormányrendelet alapján.⁴ A jogszabály 2. cikkének (1) bekezdése szerint tilos a hátrányos megkülönböztetés fajra, nemzetiséghez tartozásra, etnikumra, nyelvre, vallásra, társadalmi státuszra, meggyőződésre, nemre, szexuális irányultságra, életkorra, fogyatékosagra, nem fertőző krónikus betegségekre, HIV-fertőzésre, hátrányos helyzetű csoport tagságára, egyéb kritériumra, amelynek célja vagy hatása a korlátozás, az alapvető emberi jogok, szabadságok elismerése, használata, gyakorlása, illetve a törvény által elismert jogok a politikai, gazdasági, társadalmi vagy kulturális területen, esetleg a közélet bármely más területén. A Tanács az ügyirathoz tartozó dokumentumokból és a *www.prefecturamures.ro* weboldalra történő belépést követően tapasztaltakból azt a következtetést vonta le, hogy az említett oldalt a közérdekű információk tekintetében nem fordították le magyarra. A petíció benyújtója ugyanis a magyar kisebbséggel szembeni megkülönböztetés egyik formájának tartja, hogy a Maros megyében lakó magyar nemzetiségű polgárok anyanyelvükön nem férhetnek hozzá a közérdekű információkhoz a Prefektus weboldalán (*www.prefecturamures.ro*). A panaszos úgy értékelte ezt a helyzetet, hogy a román nemzetiségű személyekkel összehasonlítva hátrányosan vannak megkülönböztetve a magyar kisebbség tagjai, annál is inkább, mivel ezen a honlapon útlevelek, vezetői engedélyek kiadására, gépjárművek nyilvántartására vonatkozó információk is szerepelnek, amelyek a közösségi közszolgáltatásokkal függenek össze. Az Országos Diszkriminációellenes Tanács határozatában javasolta a Maros Megye Prefektusi Hivatalának egy olyan weboldal létrehozását, amely román és magyar nyelven is tartalmazza a közérdekű információkat.

Az alábbi eset ugyancsak a nyelvi alapú diszkrimináció és közérdekű információk közzétételének összefüggéseire irányítja figyelmünket, azzal a különbséggel, hogy a panasz benyújtója a közérdekű információk román nyelvű hiánya miatt nyújtott be panaszt a Diszkriminációellenes Tanácshoz. A panaszos szerint a Hargita Megyei Közpénzügyi Igazgatóság hivatalos weboldalán kizárólag magyar nyelvű közérdekű bejelentések találhatóak, mint például: „*Vállalkozókat megcélzó ingyenes válságkezelési programot alakított ki a Hargita Megyei Pénzügy igazgatója és a www.marketingiskola.ro weboldal tulajdonosa.*”

⁴ CNCD Nr. 545/03.12.2012 határozat; 634/09.02.2012 panasz.

A panaszolt intézmény vezetőjének érvei szerint a weboldalra felkerült szöveggel azonban nem volt megkülönböztető szándékuk, ugyan a munkacsoport először magyarul készítette el a szöveget, és a román nyelvre történő fordítás előtt előzetesen ez került nyilvánosságra, viszont a szöveg lefordítását követően román nyelven is megjelenítették. Az intézmény vezetése azt is hangsúlyozta, hogy az ingyenesen közzétett információk nem vonatkoznak a megkeresett intézmény tevékenységére. A Tanács tagjai előtt tartott tárgyaláson a panaszolt intézmény vezetője sajnálatát fejezte ki, hogy a szöveget magyar és román nyelven nem egyidőben tették közzé. Az Országos Diszkriminációellenes Tanács határozatában felhívta a figyelmet arra,⁵ hogy a közérdekű információk vagy az egyik vagy a másik nyelven történő feladása nyelvi alapú megkülönböztetést jelent, mivel az információt csak azok tudják megismerni, akik az adott nyelvet értik. A Tanács továbbá kimondta azt is, hogy a hirdetés formájában feltett információk közérdekű információnak számítanak, mivel azokat ingyenesen tették közzé a közintézmény weboldalán. A Tanács döntésében hangsúlyozta, hogy sérült a közérdekű információkhoz való jog. A testület azzal is alátámasztotta az intézmény mulasztását, hogy ugyan a közintézmény azt állította, a hirdetést először magyar nyelven tették közzé, utána intézkedtek volna a román nyelvű szöveg fordíttatásáról, valójában a szöveg fordítása magyar nyelvről román nyelvre a Tanács egyik tagjának csupán 3 percet vette igénybe. Így az az érv, miszerint azért nem került ki egyszerre a hirdetés magyar és román nyelven, mert a magyar szöveg kitétele után még intézkedni kellett a román nyelvre történő fordításáról, nem helytálló.

Fordulatosnak értékelhető a testület döntése, mivel a Tanács eljárásjogi szempontokat is figyelembe vett. Tekintettel arra, hogy a panaszos nem bizonyította, hogy a román nyelvű hirdetés közzétételére vonatkozó késedelem következményei kárt okoztak volna neki, ezért a petíció benyújtója által közölt tények ebben a konkrét esetben nem eredményeztek hátrányos megkülönböztetést. A Tanács viszont javasolja a hasonló helyzetek elkerülését a jövőben.

Hasonló tényállás mellett állapított meg hátrányos megkülönböztetést⁶ a Tanács 2011-ben, mivel a Kovászna, Hargita, Maros Megyei Románok Polgári Fóruma által tett panasz szerint a Hargita megyei Csíksicsó község helyi közigazgatási intézményeinek hivatalos weboldala (www.csikcsico.ro) kizárólag magyar nyelvű tartalommal jelenik meg. A panaszos szerint kizárólag magyar nyelven tájékoztatják a közvéleményt, ezzel megsértik az állampolgárok azon jogát, hogy az állam hivatalos nyelvén információhoz jussanak. A Tanács a weboldal elérésekor arra a következtetésre jutott, hogy az említett weboldalon csak magyar nyelvű közérdekű információt közölnek, és ugyan megtalálhatók román nyelven a

5 CNCD Nr. 290/14.05.2009 határozat; 3445/26.03.2009 panasz.

6 CNCD Nr. 372/15.09.2011 határozat; 3454/06.06.2011 panasz.

címszavak (például, hírek, iskolák, óvodák, városháza, polgármester, rólunk), de a tartalmi ismertető magyar nyelven jelenik meg. A Tanács idézte az egyenlő bánásmódról szóló kormányrendelet ide vonatkozó rendelkezéseit, miszerint a megkülönböztetés jellegének alkotmányos szempontból történő vizsgálatára van szükség, azaz fel kell lelteni az ok-okozati összefüggést a jogszabály által védett tulajdonság sérelme és az eltérő bánásmódot eredményező magatartás között. A Tanács figyelmeztette a község vezetését, hogy mielőbb hozzon létre olyan weboldalt, amelynek tartalma összhangban van magyar és román nyelven is.

A közérdekű információkhoz való jog sérelme és a nyelvi alapú megkülönböztetés tényéről határozott a Tanács abban az ügyben,⁷ amelyben a székelyudvarhelyi Városháza honlapján közzétett információkat csak magyar nyelven lehetett megtalálni a panaszos szerint. A panasz benyújtója 2013. május 14-én szeretett volna információkat találni az interneten Székelyudvarhely városáról, de az oldalon elérhető szöveg román nyelvű változatát nem találta. Továbbá a menüpontok is csupán a magyar nyelvű szövegekhez vezettek. A petíció benyújtója súlyos diszkriminációnak tartja, hogy Románia egyik közigazgatási szervének honlapján nem lehet hozzáférni egy romániai város információihoz az ország hivatalos nyelvén. A Diszkriminációellenes Tanács jogi indoklásában hivatkozott a 137/2000. számú kormányrendelet ide vonatkozó rendelkezéseire, majd ajánlást fogalmazott meg a székelyudvarhelyi Városházának, hogy hozzanak létre egy olyan weboldalt, amely tartalmazza a helyi közérdekű információkat úgy, hogy azok tartalmát román és magyar nyelven is meg lehessen ismerni.

Látható, hogy a nyelvi alapú diszkrimináció kérdésköre a közérdekű információkkal kapcsolatban folyamatosan napirenden van. Érdeklődésemre tartott számot annak vizsgálata is, hogy megjelennek-e napjainkban a fenti sorokban bemutatott hasonló panaszok, valamint változott-e a Tanács jogi érvelése ezekben az ügyekben. Az egyik ilyen 2021. évben beterjesztett panasz tárgya újfent a nyelvi jogokat és a közérdekű információk megismeréséhez való jogot érinti. A panaszos itt azt állította, hogy a *www.gyergyoremete.ro* oldalon kizárólag magyar nyelven található meg a közérdekű információk. Érdemesnek tartom felhívni a figyelmet arra, hogy a panaszos nemcsak a nyelv mint védett tulajdonság tekintetében vélte felfedezni a hátrányos megkülönböztetés fennállását, hanem etnikai és nemzetiségi alapú diszkriminációnak is tartotta a magyarul nem tudó román ajkúakkal szemben az oldalon kizárólag magyar nyelven megjelenő tájékoztatást. A panaszos azt is állította, hogy a Városháza honlapjának román nyelvű változata csak a főmenü vonatkozásában érhető el, a román nyelvű menücímek mögött található információk magyar nyelvűek.

7 CNCD Nr. 542/10.09.2013 határozat; 3382/15.05.2013 panasz.

Véleményem szerint a panaszos jogtudatos magatartását mutatja az is, hogy panaszában felidézte a Tanács egyik 2019-ben kelt korábbi határozatát, amelyben a panaszolt feleket hasonló tárgyban 2000 lej összegű pénzbírsággal szankcionálta a testület. A Városháza által kifejtettek szerint minden közérdekű információ megtalálható hivatalos nyelven is, továbbá az intézmény érvelése jogilag is találó volt és izgalmasnak tekinthető, miszerint magyar nyelven kizárólag a kulturális eseményekkel kapcsolatos információk jelentek meg. A közintézmény menüpontokra bontva felsorolta, hogy a kulturális eseményeken kívüli közérdeklődésre számot tartó szövegeket, így például a helyi tanács üléseiről készült határozatok, műemlékekre vonatkozó információkat, szervezeti ábrákat, befektetésekkel és házasságkötési hirdetésekkel, valamint a Városházához tartozó intézményekkel kapcsolatos információkat román nyelven is közzéteszik. A felek álláspontjainak megismerése után a Tanács elsőként idézte a román alkotmány jogegyenlőségről szóló 16. szakaszát, melynek (1) bekezdése szerint az állampolgárok kiváltságok és diszkrimináció nélkül egyenlők a törvény és a közigazgatások előtt, a (2) bekezdés szerint senki sem állhat a törvény fölött. A 16. szakasz (3) bekezdése alapján a polgári vagy katonai köztisztviségeket vagy méltóságokat, a törvény feltételei között, román állampolgársággal és az országban állandó lakhellyel rendelkező személyek tölthetik be, míg az idézett (4) bekezdés így hangzik: Romániának az Európai Unióhoz történő csatlakozásának a feltételei között, az Unió azon állampolgárai, akik megfelelnek az organikus törvény feltételeinek, választhatnak és megválaszthatók a helyi közigazgatás hatóságaiba. A Tanács másodsorban felhívta a figyelmet az 54/2019. számú közigazgatási kódex nemzeti kisebbségek nyelvhasználatára vonatkozó 195. cikkére, amikor jogi indokolásában kiemelte, hogy az állampolgárok és a helyi közigazgatási szervek közötti kapcsolatokban a román nyelv a használatos. Továbbá, hogy azokban a közigazgatási egységekben, ahol a nemzeti kisebbséghez tartozók népességhez viszonyított aránya a legutóbbi népszámláláskor megállapított 20%-ot meghaladja, a helyi közigazgatási szervekhez és az ezekhez tartozó intézményekhez fordulhatnak szóban vagy írásban, a választ pedig mind románul, mind a kisebbség nyelvén megkapják. A törvényre utalva kitért továbbá arra is, hogy a kisebbséghez tartozó személyek rendelkezésére kell bocsátani kétnyelvű formanyomtatványokat, és a közigazgatási szervek gondoskodnak a közintézmények nevének feliratozásáról, valamint a közérdekű hirdetések román és a kisebbségi nyelven történő kifüggesztéséről.⁸ Ezt követően a Tanács emlékeztetett a diszkrimináció valamennyi formájának megelőzéséről és szankcionálásáról szóló 137/2000. számú rendelet 2. cikk (1) bekezdésére, amely kimondja, mely védett tulajdonságok sérelme minősül diszkriminációnak. A Tanács hangsúlyozta azt a vizsgálati módszert, hogy a hátrányos

8 A Tanács a határozat IV. pontjában emelte ki az 54/2019. számú közigazgatási kódex 195. cikkét.

megkülönböztetéshez olyan összehasonlítható helyzettel kell rendelkezni, ahol az alkalmazott bánásmód eltérő volt, az eltérő bánásmódnak pedig a törvényben elismert jogok gyakorlásának korlátozásával vagy megszűnésével kell járnia. A Tanács ezen tárgykörben hozott korábbi határozatait is figyelembe vette, és a Hargita megyei Gyergyóremete községet a polgármesteren keresztül 2000 lej összegű bírsággal sújtotta, tekintettel arra, hogy nem az összes közérdekű információ volt megtalálható két nyelven.⁹

Közérdekű információk megjelenése helyi kiadványokban

Már 2014-ben fellelhető az Országos Diszkriminációellenes Tanács gyakorlatából olyan eset, ahol a panaszos azért fordult a Tanácshoz, mert véleménye szerint diszkriminatívan járt el a székelyudvarhelyi Városháza, amikor kizárólag magyar nyelven tette közzé *Székelyudvarhely* című kiadványát. A panaszos már ekkor azt az érvelést alkalmazta, miszerint az említett romániai közintézmény a tevékenységével kapcsolatos tájékoztatás megismerését a magyar nyelv ismeretének feltételéhez kötötte, amivel etnikai hovatartozás és nyelv alapján hátrányosan különböztette meg a magyarul nem tudó román ajkú polgárokat. A panaszolt intézmény azt az indoklást adta elő, hogy egy helyi kiadványról van szó, ami Székelyudvarhely polgárainak szól. A Tanács döntése szerint a megkülönböztetés valamennyi formájának megelőzéséről és büntetéséről szóló 137/2000. számú kormányrendelet értelmében fennálltak a diszkrimináció feltételei, a hátrányosan megkülönböztetett bánásmód a nyelv és az etnikai hovatartozás védett tulajdonságok alapján is megvalósult. Mivel minden állampolgár jogait tiszteletben kell tartani, a Tanács szerint nincs jelentősége annak, hogy a település lakosságának túlnyomó többsége magyarul beszél, a román ajkú polgároknak nyelvtől, etnikai hovatartozástól függetlenül is joguk van hozzáférni olyan közérdekű információkhoz, amiket az állam közintézményei bocsátanak rendelkezésre. A Tanács a jogkövetkezmények közül itt nem a pénzbírságot alkalmazta, hanem a figyelmeztetést választotta, és javasolta Székelyudvarhely polgármesterének, hogy az egyenlőség elvének értelmében teye lehetővé a kiadvány román nyelvű megjelenését.¹⁰

Ami a panaszok benyújtóit illeti, az általam szemügyre vett több tucat petícióból azt a következtetést vontam le, hogy a román nyelv védelmében leggyakrabban a Méltóságért Európában Polgári Egyesület (ADEC)¹¹ lép fel az Országos Diszkriminációellenes Tanács

9 CNCD Nr. 385/12.05.2021 határozat; 6106/05.10.2020 panasz.

10 CNCD Nr. 701/03.12.2014 határozat; 5693/22.08.2014 panasz.

11 Asociația Civică pentru Demnitate în Europa (ADEC).

előtt. 2017-ben az imént említett szervezet alapítója Dan Tanasa például azért nyújtott be panaszt a Diszkriminációellenes Tanácshoz, mert hátrányos megkülönböztetésnek vélte, hogy a Maros megyei Szováta Polgármesteri Hivatala kizárólag magyar nyelvű kiadványt ad ki *Szováta Hírmondó* néven. A panaszos azzal az érveléssel élt, hogy a Hivatal hivatalos honlapján jelenik meg az említett kiadvány, amit az intézmény szerkeszt, finanszíroz és népszerűsít. A panaszolt intézmény polgármestere ezzel szemben kiemelte, hogy az említett kiadványon keresztül a közérdekű információkhoz való hozzáférés egyformán biztosított, ugyanakkor azt is állította, nincs meg az anyagi lehetősége arra, hogy professzionális szerkesztőket vegyen fel a szerkesztőségbe. Ugyanis a korábbi években megpróbáltak bevonni olyan önkénteseket, akik román nyelvű anyagokat írnak, azonban ez nem járt sikerrel. Az intézmény vezetője azt is kiemelte, hogy minden kiadói anyag (plakátok, szórólapok, közlemények) többnyire román nyelven készülnek, és csak egyetlen panasz érkezett korábban hozzá a közigazgatási iratok magyar nyelvű közzétételére vonatkozó jogszabályi kötelezettséggel kapcsolatban. A Tanács a 137/2000. számú kormányrendelet értelmében vizsgálta a diszkrimináció megvalósulását, kiemelve azt, hogy a megkülönböztetésnek a 2. cikk (2) bekezdése alapján valamely tulajdonságok egyikén kell alapulnia. A testület továbbá azt is megjegyezte, hogy ebben az esetben a magyar és román ajkúak között megkülönböztetett bánásmód érvényesül, ami etnikai hovatartozáson és nyelven alapul. Ami a kisebbségi nyelvhasználatot illeti, a Tanács úgy vélte, hogy bármely kisebbségnek joga van kifejezni nyelvi, kulturális, vallási identitását, de ez a jog nem sértheti más állampolgár törvényes jogait, így a nyilvános információkhoz való szabad hozzáférés jogát. Ennek értelmében a Tanács megállapította, hogy a diszkrimináció megállapításának feltételei teljesülnek, mert a panaszolt intézmény nem tartotta tiszteletben azt a jogot, hogy minden állampolgár számára biztosítsa a közérdekű információkhoz való hozzáférést, mivel a *Szováta Hírmondó* kizárólag magyar nyelven készült. Ezt követően a Tanács azzal a javaslattal élt, hogy az egyenlőség elvének tiszteletben tartása, valamint a nyelvi alapú és etnikai hovatartozáson alapuló megkülönböztetés tilalmának figyelembevételével ne kizárólag magyar nyelvű kiadványt szerkesszen.¹²

2018-ban Gyergyóremete Polgármesteri Hivatala ellen nyújtottak be panaszt a Diszkriminációellenes Tanácshoz, ahol a panasz tárgya – hasonlóan az előző ügyhöz – az volt, hogy a Hivatal szerkesztésében havonta megjelenő kiadvány, a *Képes vagyok* – amely a www.gyergyoremete.ro honlapra is felkerül – kizárólag magyar nyelven jelenik meg. Hasonlóan a korábbi ügyhöz hátrányos megkülönböztetésnek ítélte meg ezt a cselekményt a panaszos. A panaszolt intézmény jogi érvelésében azt hangsúlyozta, hogy véleménye szerint

12 CNCD Nr. 715/13.12.2017 határozat; 7454/14.12.2016 panasz.

nem valósult meg nyelven vagy etnikai hovatartozáson alapuló megkülönböztetés tekintettel az uniós rendelkezésekre, így a 2000/43/EK irányelv (1) cikkére,¹³ mivel az említett kiadvány a település *helyi lakosságának* szól. Ezen irányelv 2. cikke szerint „*az egyenlő bánásmód elve azt jelenti, hogy nem állhat fenn közvetlen vagy közvetett, faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés*”.¹⁴ A Tanács indoklásában idézte a 137/2000 kormányrendelet 2. cikkének (1) bekezdését, majd emlékeztetett arra is, hogy hátrányos megkülönböztetés esetén olyan összehasonlítható helyzetekkel kell rendelkezni, amelyekben az alkalmazott bánásmód eltérő volt. A Tanács jogi érvelésében érdekesnek mondható az is, hogy a testület hivatkozik a fellebbviteli bíróság döntésére, miszerint az ilyen kiadványban megjelenő információkat román nyelvre is le kell fordítani, ellenkező esetben az információkhoz való hozzáférés nem biztosított mindenki számára, ezért a helyi hatóságoknak felelősségük van abban, hogy biztosítsák az információkhoz való hozzáférést mind a román, mind a magyar ajkúak számára. A Tanács szankciót is alkalmazott döntése során, 2000 lej összegre bírságolta a település polgármesterét.¹⁵ A Tanács elnöke különvéleményt fűzött a döntéshez, amelyet szerintem érdemes kiemelni. Álláspontja szerint a kiadvány kizárólag magyar nyelvű megjelentetése nem minősül diszkriminációnak, éppen ellenkezőleg, Románia alkotmányából és a nemzetközi szerződésekből fakadó kötelezettségek teljesítését jelenti a kisebbségi jogok védelmének biztosítása. A román alkotmány 6. cikke is azt írja elő, hogy az állam garantálja a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek számára az etnikai, kulturális, nyelvi és vallási identitásuk megőrzésének, fejlesztésének, kifejezésének jogát. Továbbá az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezmény 5. cikkének értelmében – amelyet Románia a 33/1995. törvénnyel ültetett be a belső jogba – „*a Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy támogatják a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek számára kultúrájuk megőrzését és fejlesztését, úgyszintén identitásuknak, nevezetesen vallásuk, nyelvük, hagyományaik és kulturális örökségük megőrzésének feltételeit*”.¹⁶ A (2) bekezdés szerint „*az integrációt szabályozó általános politikájuk keretében hozott intézkedéseik sérelme nélkül a Felek tartózkodnak minden olyan politikától vagy gyakorlattól, amely a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek akaratauk elleni asszimilációjára irányul és védelmezik ezen személyeket minden akciótól, ami a beolvasztásukra irányul*.” Az elnök kiemelte, hogy a Keretegyezmény értelmében a nyelv a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek identitásának egyik lényeges eleme. Hivatkozásra került az 500/2004. számú törvény a román

13 A 2000/43/EK irányelv 1. cikke az irányelv azt a célját tartalmazza, hogy a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem keretrendszerét kialakítsa azzal a szándékkal, hogy az egyenlő bánásmód elve a tagállamokban megvalósuljon.

14 2000/43/EK irányelv 2. cikk (1) a megkülönböztetés fogalmáról.

15 CNCD Nr. 493/11.12.2018 határozat; 3229/25.05.2018 panasz.

16 Az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezménye, 5. cikk (1).

nyelv használatáról hivatalos helyeken, a közönségkapcsolatokban és közintézményekben, amely szerint minden idegen nyelvű közérdekű szöveghez román nyelvű fordítást kell csatolni,¹⁷ ugyanakkor kivételt képez ez alól például a nemzeti kisebbség nyelvén megjelenő bármilyen médiatermék.¹⁸ Az elnök kifejtette, hogy nem történt nyelvi alapú hátrányos megkülönböztetés, mivel a havonta megjelenő magyar nyelvű kiadvány túlnyomórészt a magyar közösség kulturális, oktatási és vallási tevékenységét ismerteti. Ez a gyakorlat pedig hatékony módon kifejezi és megőrzi a kisebbség identitását. A kiadvány havi megjelenése nem sérti a magyarul nem tudó román ajkúak jogát, hogy egyenlő eséllyel férjenek hozzá a közérdekű információkhoz. A panaszolt fél köteles lehet román nyelvű kiadványt megjelentetni, ha azt a helyi közösség kifejezetten kéri, de az ne a magyar nyelvű kiadvány tükörfordítása legyen, hanem inkább a román és magyar közösség mindennapjainak eseményeit tartalmazza. A tükörfordítás túlzónak értékelhető, ami megnehezíti a kiadványok finanszírozását és szerkesztését. Az elnök különvéleményében továbbá arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos által elérni kívánt hatás éppen az, hogy a többségben magyarok által lakott településeken megakadályozza az anyanyelvhasználatot, pedig a panaszos nem rendelkezik lakóhellyel ezen a településen.

Szintén a román jogvédő Dan Tanasa nyújtott be panaszt 2020-ban az Országos Diszkriminációellenes Tanácshoz a Csíkszeredai Polgármesteri Hivatalt bepanaszolva, amelyben előadta, hogy a hivatal finanszírozásában jelenik meg román nyelven a *Miercurea Ciuc* és magyarul a *Csíkszereda* kiadvány is, ugyanakkor a román nyelvű kiadvány csak 4 oldalas, míg a magyar nyelvű változat 8 oldalas. A panasz másik fele tartalmazta azt, hogy a kiadványok szerkesztésében kizárólag magyar nemzetiségű munkavállalók vesznek részt. A panaszos álláspontja szerint hátrányos megkülönböztetés áll fenn a magyarul nem tudó román ajkúakkal szemben, ezért a petíció benyújtója arra kérte a Tanácsot, hogy pénzbírsággal szankcionálja a polgármestert, valamint a Tanács kötelezze a városvezetést arra, hogy a két kiadvány azonos tartalommal jelenjen meg mind a kisebbségi nyelven, mind az állam nyelvén. A panaszolt fél érveiben kitért arra, hogy a magyar nyelvű változatban olyan megemlékezések is helyet kaptak, mint az 1848-as forradalom és szabadságharcról történő megemlékezés, vagy megemlékezés a kommunizmus áldozatairól illetve az 1917-es eseményekről, míg a román nyelven olvasók számára a helyi tanács határozatai érhetőek el, az időszávok a szolgáltatásokhoz való hozzáférés érdekében és megemlékezés a kommunizmus áldozatairól. A Tanács a panasz első felére reagálva arra az álláspontra helyezkedett, hogy

17 500/2004. számú törvény a román nyelv használatáról hivatalos helyeken, a közönségkapcsolatokban és közintézményekben. *Románia Hivatalos Közlönye*, I. rész, 242/2004. szám.

18 Uo. 5. szakasz (i).

nem történt hátrányos megkülönböztetés, mert minden közérdekű információt lefordítottak román nyelvre is. Azonban azoknak, akik nem tudnak magyarul, joguk van tájékozódni és megismerni a magyarság hagyományait és történelmét. Ezért azt javasolta a Tanács a panaszolt félnek, miszerint a jövőben úgy szerkessze a román nyelvű kiadványt, hogy minden olyan információt, eseményt helyezzen el a kiadványban, ami közérdeklődésre számot tart. A Tanács újfent kiemelte, hogy a 137/2000. számú kormányrendelet 2. cikkének (1) bekezdésében felsorolt kritériumok valamelyikén kell alapulnia a megkülönböztetésnek, és olyan személyekre kell vonatkoznia, akik hasonló helyzetben vannak. Ami a panasz második felét illeti, miszerint a két kiadvány szerkesztésében csak magyar nemzetiségűek vesznek részt, a Tanács úgy ítélte meg, hogy ez a tény nem minősül diszkriminatívnak. Véleményem szerint az is kiemelésre érdemes a Tanács indoklásából, hogy a testület hangsúlyozza, valahányszor hirdetményt tett közzé arról a Polgármesteri Hivatal, hogy magyar ajkúakat vesz fel szerkesztői pozícióba, ezt a Tanács minden esetben szankcionálta.¹⁹ A döntésben helyet kapott az is, hogy azért sem áll fenn diszkriminatív helyzet, mert a panaszost nem korlátozták, nem fosztották meg a törvényben foglalt jogaitól.²⁰

2019-ben a Tanács figyelmeztetésben részesítette Gyergyócsomafalva Polgármesteri Hivatalát, mivel igazoltnak látta a panaszos által benyújtott iratok alapján a diszkrimináció feltételeinek fennállását. A panaszos szerint a Városháza www.csomafalva.info hivatalos honlapján PDF-formátumban megjelenített *Csomafalvi Hírlap* című kiadvány kizárólag magyar nyelven jelenik meg, ami a magyar nyelven nem tudó román ajkú polgárokkal szemben diszkriminatív jellegű. Szintén megjelenik az az érv a panaszban, hogy a kiadványt a hivatal finanszírozza és szerkeszti, valamint a panaszos számára úgy tűnik, hogy a Városháza által végzett tevékenységgel kapcsolatos közérdekű információkhoz való hozzáféréshez feltétel a magyar nyelv ismerete, ez ugyanakkor nyelvi és nemzetiségi alapú hátrányos megkülönböztetés. A Tanács emlékeztetett arra, miszerint az egyenlőség elvének követelménye kizárja, hogy a hasonló helyzeteket eltérően, a különböző helyzeteket pedig hasonlóképpen kezeljék, kivéve, ha a bánásmód objektíve igazolt. A Tanács kiemelte indoklásában azt is, hogy a személyek szabad és korlátlan hozzáférése bármely közérdekű információhoz a személyek és hatóságok közötti kapcsolatok egyik alapelve, ez összhangban áll a román alkotmány és a parlament által ratifikált nemzetközi dokumentumokkal. A panaszolt fél tehát hiába érvelt azzal, hogy egyrészt a népszámlálás szerint a községben 98,89%-ban magyarok laknak, ami megmagyarázza a magyar nyelvű újság kiadásának szükségességét. Másrészt a román alkotmány 6. cikke elismeri azt a jogot, hogy a kisebbséghez

19 CNCD Nr. 218/06.06.2018 határozat; 510/20.07.2018 határozat; 539/04.10.2017 határozat.

20 CNCD Nr. 103/05.02.2020 határozat; 5205/24.08.2018 panasz.

tartozó személyek megőrizték és kifejezzék identitásukat, harmadrészt a panaszolt intézmény eleget tesz a közérdekű információkhoz való hozzáférésről szóló 554/2001. törvény 5. bekezdésének, miszerint a honlapon minden közérdekű információ megtalálható mind román, mind magyar nyelven.²¹

Ugyancsak a román ajkúak fordultak panasszal a Diszkriminációellenes Tanácshoz²² azzal, hogy a *Csomafalvi Hírlap* nevű kiadvány kizárólag magyar nyelven érhető el. Az eset a közérdekű információk megismerése és nyelvi jogok vonatkozásában került vizsgálat alá a Tanács részéről. Bár a panaszolt fél kiemelte, hogy a *Csomafalvi Hírlap* egy helyi kiadvány, tartalma a helyi közösség életének és tevékenységének pillanatait tükrözi, az újság továbbá a nemzetiségi, kulturális és nyelvi identitás kifejezője, valamint a népszámlálás szerint a település 98,89%-a magyar nemzetiségű, ezért is indokolható a magyar nyelvű újság kiadásának szükségessége. Ennek ellenére a Tanács 2000 lej összegű bírságot szabott ki a Polgármesteri Hivatalra. A Tanács felhívta a figyelmet arra, hogy megkülönböztetés történt, annak ellenére, hogy utóbb a Hivatal törölte a kiadványt az oldalról. A testület a Sheffield és Horsham kontra Egyesült Királyság esetet emelte ki az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogából,²³ amelyre a Tanács korábbi döntéseinek egy részében is már hivatkozott. Mivel a Sheffield és Horsham kontra Egyesült Királyság ügyben²⁴ is a hasonló helyzetek mérlegelésére, az objektív és észszerű indok vizsgálatára, valamint a szerződő államok mérlegelési jogkörére emlékeztetett a Bíróság, és ezen gyakorlat felhívásán keresztül a Tanács. Véleményem szerint érdemes kiemelni a Tanács határozatát olyan szempontból is, hogy a többségi döntéshez a Tanács elnöke, Asztalos Csaba Ferenc különvéleményt fűzött. Álláspontjában – ahol a fentebb már írtakhoz hasonlóan – hangsúlyozza egyet nem értését a testület többségi véleményével, kifejti, hogy az említett kiadvány kizárólag magyar nyelvű közzététele nem minősül megkülönböztetésnek, épp ellenkezőleg, a román alkotmányból vezethető le, hogy a kisebbség jogai védelemben részesülnek. A 6. szakasz (1) bekezdése szerint az állam elismeri és garantálja a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek számára az etnikai, kulturális, nyelvi és vallási identitásuk megőrzésének, fejlesztésének, kifejezésének jogát. Az elnök véleményét az alábbi nemzetközi egyezmények hangsúlyozásával támogatta meg. Elsőként hivatkozott a Románia által 1995 áprilisában ratifikált, a *Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezményre*, amelyben a Felek vállalják, hogy elősegítik a nemzeti kisebbséghez tartozó személyek számára kultúrájuk gyakorlását, identitásuk alapvető

21 CNCD Nr. 367/24.06.2019 határozat; 3230/25.05.2018 panasz.

22 CNCD Nr. 611/09.09.2020 határozat; 643/31.01.2020 panasz.

23 Emellett a Marckx kontra Belgium, a Van der Musselle kontra Belgium, Fredin kontra Svédország ügyekre is tett utalást a Tanács az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatából.

24 31-32/1997/815-816/1018-1019., 1998. július 30-ai ítélet.

elemeinek, így a vallásuk, nyelvük, hagyományaik, kulturális örökségük megőrzését. Továbbá a Felek tartózkodnak minden olyan politikától vagy gyakorlattól, amelynek célja a kisebbséghez tartozó személyek akarata ellenére történő asszimilálás. Ezt követően hívta fel a figyelmet az elnök az 1992-ben Strasbourgban elfogadott *Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartájára*, majd a román nyelv nyilvános helyeken, a közönségkapcsolatokban és közintézményekben történő használatáról szóló 500/2004. számú törvényre, amely tartalmazza, hogy minden idegen nyelven írott vagy beszélt szöveget mérettől függetlenül közérdekű jelleggel csatolni kell a román nyelvű fordításhoz. A törvény szerint közérdekű szöveg „a szolgálati feladatok keretében, nyilvános helyen kiírt, közzétett, szóban kifejezett vagy tömegkommunikációs eszközön keresztül sugárzott vagy közzétett szöveg, melynek célja közvetlen vagy közvetett reklám jellegű tartalommal bíró megnevezés, információ, üzenet köztudomásra hozása.”²⁵ Újfént hivatkozásra került ezen törvény 5. szakasza, amely szerint kivételt képez a törvény alól a kisebbségi nyelven megjelenő bármely médiatermék, valamint a „nemzeti kisebbséghez tartozó személyeknek a nyelvi identitásuk megtartásához, fejlesztéséhez és kifejezéséhez való jogára vonatkozó jogszabályokkal szabályozott helyzetekből eredő kijelentésekre.”²⁶ A Keretegyezmény (5) cikkének (1) pontja tartalmazza, hogy a nyelv a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek identitásának egyik lényeges eleme. Az anyanyelv használatának biztosítása az egyik legfontosabb garancia a magyar kisebbséghez tartozó román állampolgárok identitásának megőrzésére. Továbbá az 500/2004. számú törvény szövege nem tesz különbséget közjogi vagy magánjogi személyek által közzétett kiadványok között, az említett esetben tehát a Polgármesteri Hivatalra is érvényes a kivétel, mint helyi közhatóság. A Tanács a román bírósági gyakorlat alapján arra is rámutatott, hogy amikor a bíróságok felkérték a prefektúrákat, azok honlapjainak magyar nyelvre történő fordítására, a bírák különbséget tettek a hivatalból megjelenített és a kérésre rendelkezésre bocsátott közérdekű információk között.²⁷ Asztalos kiemelte, hogy a magyar nyelven megjelenő kiadvány nagy hangsúllyal jeleníti meg a magyar közösség kulturális, oktatási és vallási tevékenységét. Ez a gyakorlat hatékony módszer a kisebbség identitásának kifejezésére, így a kiadvány nem sérti a magyarul nem beszélő román ajkú polgárok azon jogát, hogy a közérdekű információkhoz mással egyenlően hozzáférjenek.²⁸ Egyébiránt ezen információk elérhetőek a panaszolt fél oldalán. Az elnök a fenti sorokban kiemelt korábbi különvéleményével megegyezően rámutatott a kiadvány nyelvével kapcsolatban, hogy egy kiadvány ne a magyarul

25 500/2004. számú törvény a román nyelv használatáról hivatalos helyeken, a közönségkapcsolatokban és közintézményekben. 2. szakasz.

26 Uo. 5. szakasz (i).

27 Az 544/2001. számú törvény 5. cikke alapján.

28 Utalt az elnök az 544/2001. számú törvény rendelkezéseire.

megjelent lap tükörfordítása legyen, hanem olyan tartalmú, ami a román és a magyar közösség mindennapjait fejezi ki. Az elnök ismét hangsúlyozta azt a véleményét, hogy a petíció benyújtójának vélhetően az a célja, hogy megakadályozza az anyanyelv használatát a magyarok által lakott településeken. Az elnök visszautalt arra, hogy még a magyarokat célzottan elnyomó kommunista rezsim időszakában is magyar nyelven adtak ki újságokat a hatóságok anélkül, hogy azokat szó szerint lefordították volna román nyelvre.

Nyelvi viták az épülethomlokzatok felirataival kapcsolatban

Az alábbi ügyben a petíció benyújtója fényképes dokumentációval igazolta, hogy Csernáton község egyik középületén *Sportcsarnok* felirat szerepel. A panaszos azt állította továbbá, hogy a kizárólag magyarul szereplő felirat elhelyezésével a polgármester azt a világos üzenetet közvetíti, hogy előnyben részesíti a magyar nyelvet beszélőket. A testület azt állapította meg, hogy valóban hiányzik a román nyelvű felirat, miközben a tornaterem a községhez tartozó középület. A Tanács jogi érvelésében elsőként hivatkozott a román alkotmány 20. cikkének (1) bekezdésére, amely szerint az állampolgárok jogaira és szabadságaira vonatkozó alkotmányos rendelkezések az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatával és a Románia által részes félként aláírt paktumokkal és más szerződésekkel összefüggésben értelmezik és alkalmazzák. A Tanács az emberi jogok nemzetközi területére is kitekint, amikor idézi az Emberi Jogok Európai Egyezményének hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló rendelkezését. Az Egyezmény 14. cikke szerint: *„a jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.”* Továbbá hangsúlyozza a Tanács az Egyezmény Tizenkettedik Jegyzőkönyv 1. cikkét is, amely kimondja, hogy *„a törvényben meghatározott jogok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez való tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.”* Természetesen a 137/2000. számú kormányrendelet védett tulajdonságokra vonatkozó cikkelyei mellett a Tanács döntésében utalt a 215/2001. számú helyi közigazgatási törvényben foglalt, a valamely nemzeti kisebbséghez tartozó állampolgároknak a helyi közigazgatásban való anyanyelvhasználati jogával kapcsolatos előírások alkalmazására vonatkozó határozat szerves részét képező mellékletben foglalt szabályokra is, miszerint

azokban a közigazgatási-területi egységekben, ahol a valamely nemzeti kisebbséghez tartozó állampolgárok létszáma meghaladja az összlakosság 20%-át, a helyi közigazgatási hatóságoknak biztosítaniuk kell a fennhatóságuk alatt levő közintézmények nevének, valamint a közérdekű hirdetéseknek az illető kisebbséghez tartozó állampolgárok anyanyelvén való feliratozását, illetve kifüggesztését is, a törvény feltételei között.²⁹ Mindemellett a Tanács végül azt javasolta a panaszolt félnek, hogy tegye meg a szükséges lépéseket, hogy a tornaterem román nyelvű megfelelője is helyet kapjon az épületen.³⁰

2015-ben hasonló tárgyban fordult panasszal a Tanácshoz a román jogvédő Dan Tanasa. A szervezet képet is csatolt, amin Sepsiszentgyörgy egyik középületének homlokzatán kizárólag a magyar nyelvű *Bene Ház* felirat található. A szervezet képviselője diszkriminatívnak találta a magyarul nem tudó román ajkúakkal szemben, hogy román nyelvű fordítás nem került az épületre, miközben a román nyelv az állam hivatalos neve. Ebben az ügyben a panaszolt fél érvelése különösen figyelemre méltó, érveiben hosszan utal az épület történelmi múltjára. Ebben hangsúlyozza, hogy a Városháza tulajdonában lévő épület egy szecessziós stílusban épült műemlék, a 20. század elején épült 1908 és 1914 között. A homlokzatára az egykori tulajdonos emlékére vésték fel a *Bene Ház* elnevezést, ezen különleges díszítőelemek a homlokzat szerves részét képezik. Az épület mindazonáltal vadászati kiállításnak ad otthont, a főbejárat mellett fel van írva a létesítmény neve, annak rendeltetése román, magyar és angol nyelven is. Továbbá a *Bene Ház* felirat csupán díszítőelem, fordítása tartalmilag nem lenne azonos a sepsiszentgyörgyi történelmi épületekre elhelyezett táblákkal, ezért is került az épületre a törvényi előírásoknak megfelelően egy külön elkészített, a műemlék azonosításához szükséges adatokat tartalmazó tábla. A Tanács vizsgálta, hogy fennállnak-e a feltételek, amelyek alapján diszkriminatívnak mondható a cselekmény, elemezte az összehasonlítható helyzetet és az eltérő bánásmód fennálltát, továbbá azt, hogy a megkülönböztetés a 137/2000. számú kormányrendelet 2. cikkének (1) bekezdése szerinti tulajdonságok valamelyikén alapul-e. A Tanács konstataulta, hogy műemléki épületről van szó, az épületen pedig szerepel a műemlék azonosításához szükséges információkat tartalmazó tábla. Végül a testület ebben az esetben úgy ítélte meg, hogy a diszkriminatív cselekmény konstitutív elemei nem teljesülnek.³¹

Álljon itt példaként egy olyan eset is, ahol a panaszos egy magyar nyelvű emléktábla kihelyezését vélte diszkriminatívnak a magyarul nem tudó román polgárokkal szemben. A petíció benyújtója kifejtette, hogy a székelykeresztúri Városházán elhelyezett „*A magyar*

29 A 215/2001. számú helyi közigazgatási törvényben foglalt, a valamely nemzeti kisebbséghez tartozó állampolgároknak a helyi közigazgatásban való anyanyelvhasználati jogával kapcsolatos előírások alkalmazására vonatkozó határozat szerves részét képező 1206. számon megjelent kormányhatározat 4. szakasz (2). Megjelent: *Románia Hivatalos Közlönye*, I. rész, XIII. évfolyam – 274/2001.

30 CNCD Nr. 554/19.09.2013 határozat; 791/11.02.2013 panasz

31 CNCD Nr. 234/13.05.2015 határozat; 165/13.01.2015 panasz.

szabadságharc emlékére” feliratú tábla középületen található, amit a helyi tanács helyezett el. Ebben az esetben is látható, hogy a közérdekű információk hozzáféréseivel összefüggésben jelenik meg egy középületen elhelyezett felirat, hiszen a román ajkú panaszos éppen azt sérelmezte, hogy amennyiben a tábla magyar nyelven került fel, abból az következik, hogy a közérdekű információkhoz való hozzáférés feltétele a magyar nyelv ismerete, amely viszont nem hivatalos nyelv és államnyelv, egyébiránt pedig nem várható el a román ajkúaktól, hogy ismerjék a magyar nyelvet. A Tanácshoz forduló szervezet szerint tetten érhető a hátrányos megkülönböztetés nyelven és etnikai alapon, mivel a székelykeresztúri Városháza tevékenységével kapcsolatos információk elérése megnehezítettnek mondható, továbbá a panaszos értetlenül áll annak vonatkozásában is, hogy egy középületen nyilvánosan elhelyezett szöveg miért nem az állam hivatalos nyelvén kerülhetett ki. A határozat tartalmi része olyan szempontból is érdekesítőnek mondható, hogy utalás történik a Hargita Megyei Törvényszék ítéletére, amelyben kötelezte Székelykeresztúr polgármesterét, hogy a városháza homlokzatán elhelyezett emléktábla fölé román nyelven is helyezzen el táblát ugyanabban a méretben, betűméretben és betűtípusban, azonos tartalommal.³² A Tanács ugyanakkor utalt arra a már többször hangoztatott véleményére, hogy az emléktáblákon, szobrokon található feliratok nem tekinthetők közérdekű tartalomnak, sőt, ahol a kisebbség aránya a településen eléri a 20%-os küszöbértéket, ott ezeket a feliratokat a kisebbség nyelvén kell elhelyezni. Ennek nyomán a Tanács úgy határozott, hogy nem állnak fenn a diszkrimináció feltételei.³³

A nyelv fontossága a közösségi média felületein

Napjainkban megnőtt a közösségi oldalak népszerűsége, mára ezen felületeket nemcsak az egymás közötti kommunikációban tudjuk használni, hanem hatékonyan tud megvalósulni számtalan esemény meghirdetése is, továbbá lehetőség van bármilyen meglévő vagy új terméket népszerűsíteni. Mostanra meghaladottá vált az a nézet is, hogy kizárólag a fiatalok a felhasználói például a Facebook-oldalnak, bár kétségtelen, hogy főleg a fiatal

32 Az emléktábla kihelyezésével kapcsolatos törvényszéki gondolatmenet hasonlóságot mutat a helyi vagy megyei tanács fennhatósága alá tartozó közigazgatási intézmények elnevezésének feliratozásának szabályaival. A 215/2001. számú helyi közigazgatási törvényben foglalt, a valamely nemzeti kisebbséghez tartozó állampolgároknak a helyi közigazgatásban való anyanyelvhasználati jogával kapcsolatos előírások alkalmazására vonatkozó határozat szerves részét képező melléklet 12. szakasza szerint a helyi vagy megyei tanács fennhatósága alá tartozó közigazgatási intézmények elnevezésének anyanyelvű feliratozása a román nyelvű hivatalos elnevezést tartalmazó táblával azonos méretű táblán, azonos típusú és nagyságú betűkkel és színekkel történik. A táblát a román nyelvű tábla alá kell helyezni.

33 CNCD Nr. 645/23.09.2019 határozat; 1042/01.03.2019 panasz.

korosztály mozog otthonosan az oldal kezelésében. Az is látható, hogy gyakorta ismertetik és tárják nyilvánosság felé véleményüket politikai szereplők is ezeken az oldalakon, sőt, egy-egy intézmény (önkormányzat, minisztérium) is rendszeresen bemutatja eredményeit, megvalósult vagy közelgő eseményeit. Az alábbiakban néhány esetet segítségül hívva azt tekintem át, hogy a mára teret nyert közösségi oldalakon, kiemelten a Facebook-oldalon mennyiben van jelentősége a nyelvnek a kommunikáció megválasztása során, valamint miként érinti ez a romániai magyar kisebbséget.

2018-ban panaszolta be a Méltóságért Európában Polgári Egyesület a kézdivásárhelyi önkormányzatot a városi könyvtár Facebook oldalának kizárólag magyar nyelvű tartalma miatt. A panaszos szerint diszkriminációt jelent a magyarul nem tudó román ajkúakkal szemben az, hogy a kézdivásárhelyi Városháza www.kezdi.ro honlapján a városi könyvtár tevékenységéről szóló információk a www.facebook.com/kezdikonyvtar címen csupán magyar nyelven tekinthetők meg. A panaszos 20 oldalt csatolt a könyvtár Facebook oldalának tartalmával, emellett kifejtette, hogy a könyvtár művelődési és közintézmény, ezért a csak magyarul közölt tartalom mind nyelvi, mind etnikai szempontból hátrányosan megkülönböztető jellegű a román ajkúakra nézve. A panaszban az is érdekesnek mondható, hogy a panaszos érvelésében újfent elhangzik az etnikai alapú diszkriminációra való utalás, miszerint a hátrányos megkülönböztetés fennálltát bizonyítja az a tény is, hogy a Tanács megkeresése után az intézmény törölte a kérdéses Facebook-oldalt. A könyvtár Tanácshoz benyújtott nyilatkozata szerint nem rendelkezik hivatalos Facebook-oldallal, a panaszos által hivatkozott Facebook-oldalt pedig nem a megkeresett könyvtár kezeli. Ez olyan felület volt, ahol több hazai és külföldi könyvtárról lehetett megtalálni információkat, melyek célja a könyvek és az olvasás népszerűsítése volt, ezért került fel a link a Városháza oldalára, amit ugyanakkor eltávolítottak. A könyvtár a nyelv vonatkozásában is reagált, eszerint az intézmény mind a hivatalos nyelvre, mind az anyanyelvhasználatra vonatkozó jogszabályi előírásokat betartja, tehát a hivatalos dokumentumok, mint kölcsönzési jegyzőkönyvek, katalógizálás, elektronikus katalógus román nyelven íródnak. A Tanács rámutatott, hogy a megkülönböztetésnek a 137/2000. számú kormányrendelet 2. szakasz (1) bekezdésében meghatározott kritériumok valamelyikén kell alapulnia, azokra a személyekre kell vonatkoznia, akik hasonló helyzetben vannak, ugyanakkor eltérő bánásmódban részesítettek. A Tanács jogi indoklásában felhívta a figyelmet arra, hogy ugyan a Városháza érvelése szerint közérdekű okból utalt a Facebook-oldalra a saját honlapján, a Tanács mégis úgy ítélte meg, hogy a Facebook-oldal közigazgatási intézmény honlapján történő elhelyezése során figyelembe kell venni, hogy a tartalomhoz minden állampolgár megkülönböztetés-mentesen, egyenlő feltételekkel férjen hozzá. A Tanács kitért a közösségi oldal virtuális jellegére és

jelentőségére, eszerint ezen social media felületeket sok felhasználó, „követő” láthat, ebből kifolyólag a megjelent információk nyilvános jelleget nyernek. Maga a közösségi oldal is nyilvános és nem magánjellegű. A testület úgy értékelte, hogy megkülönböztetett bánásmód érvényesül a magyar és román ajkúak között, ami az etnikai hovatartozás és a nyelvi kritériumokon alapul, továbbá sérül a közérdekű információkhoz való jog, az eltérő bánásmódot pedig objektíve nem indokolja jogos érdek. A Tanács tudomásul vette a felek álláspontját, hogy a Facebook-oldalt nem a könyvtár működtette, viszont a Polgármesteri Hivatal honlapjára felkerült reklámozási céllal. Az Asztalos Csaba vezette testület jogi álláspontja szerint egyenlő feltételekkel kell az információkhoz való hozzáférést biztosítani. Emellett úgy vélték a testület tagjai, hogy minden kisebbségnek joga van kifejezni identitását, de ez a jog nem vezethet a többi állampolgár törvényben foglalt jogainak csorbulásához. A Tanács úgy határozott, hogy egyrésztől teljesülnek a diszkrimináció feltételei, mivel az intézmények nem biztosították minden állampolgár számára a hozzáférést a közérdekű információkhoz, másrésztől figyelmeztetésben részesítette a kézdivásárhelyi Városházát, mivel a *www.kezdi.ro* oldalt a hivatal működteti, és az vette át az intézmény honlapjára a Facebook-linket anélkül, hogy egyenlő hozzáférést biztosított volna azok számára, akiket érdekelt volna a közzétett információ. A Tanács szerint mindig szem előtt kell tartani az etnikai és a nyelvi alapú diszkrimináció tilalmát, a figyelmeztetés pedig arra vonatkozott, hogy a hivatal tegye meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy a közzétett szövegek tartalma ne kizárólag magyar nyelven, hanem román nyelven is megjelenjen.³⁴

2020-ban a kézdivásárhelyi Városházát azért panaszolta be egy szervezet, mert az intézmény Facebook oldalán a panaszolt fél által szervezett nyilvános tevékenységet kizárólag magyar nyelven népszerűsítették. Az ügy abból a szempontból is kiemelését érdemel, hogy a panaszos ebben az esetben a védett tulajdonságok közül a magyar nyelvet nem tudó román polgárok etnikai szempontú megkülönböztetésére hivatkozik. A petíció benyújtója szerint az intézmény Facebook oldalán kizárólag magyar nyelven népszerűsítettek egy termelői piacot, sőt, az indítványozó rámutatott, hogy a vásár utolsó néhány plakátja, így például a 2018. december 8-ai illetve 2019. január 12-ei és február 9-ei is kizárólag magyar nyelven készült, ezért úgy véli, hogy a vásáron részt venni kívánó román ajkú termelők és vásárlók nem jutottak hozzá a vásárszervezés információihoz, így számukra a közérdekű információkhoz való hozzáférés korlátozott volt. A panaszos ennek nyomán nemcsak nyelvi, hanem etnikai megkülönböztetés esetét is megtapasztalta a magyar nyelvet nem ismerő románokkal szemben. Érdekes az a körülmény is, hogy a panaszos szerint az említett diszkriminációs cselekményt nem a Polgármesteri Hivatal „követte el”, hanem Kézdivásárhely

34 CNCD Nr. 443/19.11.2018 határozat; 5193/23.08.2018 panasz.

polgármestere, aki közvetlenül felelős az önkormányzat tevékenységéért. A panaszolt fél ugyanakkor cáfolta a vele szemben felhozott kijelentéseket, szerinte 2019. február 5-én az intézmény Facebook oldalán magyar és román nyelven is felkerült a termékek vásárával kapcsolatos tájékoztató, és a román nyelvű szövegből is kitűnik, hogy az elmúlt hét évben először került volna megrendezésre a piac, ahol a kézműves termékeket lehetett volna megvásárolni, de végül nem is került sor a vásárra. A hivatal továbbá megjegyzi, hogy a magyarul nem tudó személyekkel szemben nem történt sem nemzetiségi, sem nyelvi alapon hátrányos megkülönböztetés, mert a vásárral kapcsolatos információkhoz való hozzáférés biztosított volt a román ajkúaknak is, amely megfelel a törvényi rendelkezéseknek. A Tanács elsőként vizsgálta, hogy fennállnak-e a diszkrimináció feltételei, melyik védett tulajdonságon alapul a megkülönböztetés, tetten érhető-e a személyek közötti hasonló helyzet és eltérő bánásmód. A Tanács hivatkozik az 544/2001. számú törvényre a közérdekű információkhoz való hozzáférésről, amelynek 1. cikke tartalmazza, hogy a közérdekű információkhoz való szabad és korlátlan hozzáférés a személyek és hatóságok közötti kapcsolat egyik alapelve összhangban áll a román alkotmány és a Parlament által ratifikált nemzetközi dokumentumokkal. A Tanács felhívta a figyelmet arra, hogy bármely nemzeti kisebbségnek joga van kifejezni nyelvi, vallási, kulturális identitását, de ez nem sértheti más személy törvényes jogát ahhoz, hogy hozzáférjen a nyilvánosan közzétett információkhoz. Az említett esetben a Tanács főként a vásárról szóló plakát román nyelvű fordításának hiányát emelte ki érvelésében, melyet diszkriminációs cselekménynek minősített, így 2000 lej összegre bírságolta a kézdivásárhelyi városvezetést.³⁵

Szintúgy, mint több esetben, az ADEC nyújtott be panaszt az egyenlő bánásmód elvét garantálni hivatott szervhez a Facebookon megjelenő információk román nyelvű hiánya miatt. A szervezet szerint a gyergyócsomafalvi Városháza közösségi oldala diszkriminatív, mivel azon kizárólag magyar nyelvű tartalom szerepel. A petíció benyújtója hangsúlyozta, hogy a szóban forgó Facebook-oldalon kizárólag magyar nyelven kerülnek fel olyan szövegek Polgármesteri Hivatal aláírással, amelyekből nyilvánvaló, hogy a városvezetés nyilvános kommunikációs csatornaként használja a felületet. Továbbá a névjegy rovatban fel van tüntetve a Városháza hivatalos honlapja is, valamint Hargita Megye Tanácsának elnöke egyik bejegyzésében az említett Facebook-oldalt a gyergyócsomafalvi Városházához tartozóként ismerte el. Itt hívom fel a figyelmet arra, hogy a romániai Országos Diszkriminációellenes Tanács munkájának jelentőségét mutatja az is, hogy ebben a konkrét esetben a panaszos a Tanács korábbi döntéseire is hivatkozik. Ebből a tényből is arra lehet következtetni, hogy ha nem is egy társadalmilag széles kör, de vannak

35 CNCD Nr. 54/22.01.2020 határozat; 1512/21.03.2019 panasz.

olyan szervezetek, személyek, akik érdemben nyomon követik a Tanács diszkriminációs gyakorlatát és az egyes diszkriminációs eseteket. A panaszolt fél a panaszos érvelését megalapozatlannak tartotta, és a beadvány elutasítását kérte, továbbá hozzáfűzte, hogy a Facebook-oldal lehetővé teszi az információk fordítását, ezért álláspontja szerint a magyarul nem beszélő polgárok joga nem sérülhetett. A Tanács elsőként megállapította a szervezet eljárási minőségét, ez alapján a panaszos egyesület aktív eljárási jogkörrel rendelkezik, így fordulhat bármely hatósághoz, bírósághoz a megkülönböztetés bármely formája elleni küzdelem érdekében. A Tanács felhívta a figyelmet a 137/2000. számú kormányrendelet 2. cikkének (1) bekezdésére, amely a védett tulajdonságok körét sorolja fel, valamint a román nyelv helyi kapcsolatokban, közintézményekben történő használatáról szóló 500/2004 törvényre, amelynek (1) cikke szerint minden idegen nyelven írott vagy beszélt szöveget mérettől függetlenül közérdekű jelleggel csatolni kell a román nyelvű fordításhoz. A testület a fentiekre tekintettel megállapította, hogy sérült a román ajkú polgárok azon joga, hogy az említett Facebook-oldalon a helyi hatóságoktól származó információkhoz hozzáférjenek. A Tanács továbbá megjegyezte: az a tény, hogy a Facebook lehetőséget kínál az információs tartalom lefordítására, nem biztosítja a fordítás pontosságát, ebből kifolyólag az információ hivatalos tartalmát. A testület idézte egyik korábbi döntését – melyet a fentiekben ismertettem –, ahol a kézdivásárhelyi Városházát 2000 lej összegű pénzbírsággal sújtotta, mivel diszkriminációt jelent, ha a Városháza Facebook oldalán csak magyar nyelven tesznek közzé információkat. A Tanács korábbi saját gyakorlatából is kiemelte továbbá a Nr. 353/2019 és Nr. 443/2018 határozatokat. A felek érvelését meghallgatva, a Tanács megállapította a hátrányos megkülönböztetés esetének fennállását a 137/2000. számú kormányrendelet értelmében, és 2000 lej összegű bírságot szabott ki.³⁶

2021-ben ugyanebben a tárgyban írt panaszt az ADEC nevű szervezet, amelyben diszkriminatívnak tartotta a panasz megfogalmazója, hogy Zetelaka község polgármestere kizárólag magyar nyelvű Facebook-oldallal rendelkezik. A Tanács jogi indoklásában a következőket állapította meg. Egyrészt a természetes személyek tisztségüktől függetlenül bármilyen nyelven jogosultak kommunikálni, nem kötelesek azt az állam nyelvén megtenni. Az etnikai kisebbséghez tartozó személyeknek joguk van anyanyelvüket mind írásban, mind szóban akár magánbeszélgetésben, akár nyilvánosan használni. Az egyének oldalain elhelyezett információk pedig nem minősülnek nyilvánosnak. A nyelv megválasztásával összefüggésben a Tanács azt a példát hozta fel, hogy azok a román parlamenti képviselők – akik olyan megyéből érkeznek, ahol a magyar lakosság aránya eléri a

36 CNCD Nr. 359/29.04.2020 határozat; 7629/12.12.2019 panasz.

20%-ot – sem kötelesek üzeneteiket magyar nyelven is közzétenni Facebook-oldalaikon. A Tanács ezért úgy határozott, hogy a panaszos által kifogásolt eset nem minősül hátrányos megkülönböztetésnek.³⁷

Összegzés és következtetés

Jelen tanulmányban igyekeztem rávilágítani a nyelvhasználat és a közérdekű információhoz való jog összefüggéseinek elméleti, de különösen gyakorlati kapcsolódási pontjaira, amelyhez egy speciális szempontú elemzésre vállalkoztam. Mivel a külhoni területek közül Erdélyben él legnagyobb arányban a magyar kisebbség, a legtöbb hátrányos megkülönböztetéssel összefüggő eset is a romániai magyar kisebbséghez köthető. Ám a kutatásom során azt a figyelemre méltó tény tapasztaltam, hogy a román többség részéről is rendszeresen érkeznek panaszok a bukaresti székhelyű Országos Diszkriminációellenes Tanácshoz. Érdekelt emiatt, hogy milyen típusú panaszokkal fordulnak a román ajkúak a Tanácshoz, a Tanács hogyan döntött az egyes ügyekben, milyen érvelést fűzött a döntéshez, megállapított-e diszkriminációt, és ha igen, milyen szankciót alkalmazott. Ezért a teljesség igénye nélkül a romániai Országos Diszkriminációellenes Tanács 2007 és 2021 közötti esetjogából kívántam néhányat bemutatni.

Az Országos Diszkriminációellenes Tanács esetjogából kiválasztott nyelvi alapú hátrányos megkülönböztetéssel összefüggő esetek leíró típusú feldolgozása véleményem szerint szükséges lehet a kisebbségvédelem területén, hiszen ezeknek az ügyeknek egy részéről általában csupán a sajtó ad nem részletező tájékoztatást.

Időbeli perspektívából is szemlélve az Országos Diszkriminációellenes Tanács tevékenységét kijelenthető, hogy a Tanácshoz való fordulás mind a román többség, mind a kisebbség oldaláról megjelenik, és immár több évtizede kardinális szerepe van a testületnek. Az esetek tanúsága szerint nyelvi alapú diszkriminációt a többségi román nyelv és a kisebbségi magyar nyelv viszonylatában is vizsgálja a Tanács. Sőt, mi több, az is elmondható, hogy a nyelvi alapú megkülönböztetés akár a kisebbségi magyar nyelv, akár a többségi román nyelv viszonylatában merül fel, a Tanács nem mellőzi a részletes jogszabályi hivatkozást és nemzetközi kitekintést is alkalmaz a határozatokban. A Tanács belső jogra való hivatkozását igyekeztem az esetekben kiemelni, ezért a román joganyag hangsúlyosan jelen van az írásban, ezek a felhasznált jogszabályok pedig véleményem szerint támogatták az ügyek gyakorlati bemutatását és megértését.

37 CNCD Nr. 244/17.02.2021 határozat; 4275/13.07.2020 panasz.

Már a Tanács korai esetjogának elemzése során észrevehető volt számomra, hogy egyes petíciók benyújtói a román nyelvű közérdekű információk hiányát sérelmezik a nyilvánosan elérhető webes oldalak, helyi lapok esetében. A románok a román nyelv háttérbe szorítását látják ezekben a típusú esetekben, és foglalkoztatja a román többséget az, hogy milyen nyelven jelennek meg a közérdekű információk a polgármesteri hivatalok weboldalain, a social media felületeken, kiadványokban vagy akár a hivatal épületein elhelyezett táblákon. Látható az is ugyanakkor, hogy ismétlődő jelleggel is nyújtanak be panaszt ugyanazon település hivatalával szemben, így például többször határozott a Tanács a közérdekű információkkal összefüggésben Gyergyóremete vonatkozásában.

Érdeemes arra is felhívni a figyelmet, hogy a Tanács több esetben nem állapította meg a hátrányos megkülönböztetést és utalt a romániai magyar kisebbség nyelvhasználati jogaira és a kisebbség identitásának kifejezésének jogszerű módjaira, amiket a nemzetközi dokumentumok idézésével támasztott alá.

Észrevehető az is, hogy a Tanács döntéseiben az egyenlőség elvének eszményét úgy követi, hogy hangsúlyozza a közérdekű információkhoz való jog alkotmányból eredő minden állampolgárra vonatkozó jellegét, ezért jelentek meg nagy számmal olyan tanácsi döntések, ahol a kizárólag magyar nyelven nyilvánossá tett tartalom mellé a román nyelvű változat megjelenését is elvárta, még akkor is, ha az adott településen többségben magyarok laknak, és így több információnak esetlegesen a magyar kisebbségi nyelven történő közzététele látszott indokoltnak. Azt a következtetést is levonhatjuk, hogy a közérdekű információk magyar vagy román nyelvű megjelenítésének hiányából fakadó esetekben a Tanács a nyelvi alapú hátrányos megkülönböztetés megállapításával karöltve mondta ki többször az etnikai hovatartozás miatti diszkriminációt is.

Végül azt a következtetést is levonhatjuk, hogy mivel a kisebbség tagjai és az aktív román petícióbenyújtók is bizalommal vannak az egyenlő bánásmód elvét garantáló testület iránt, a diszkriminációval érintett esetekben szinte megkerülhetlenné vált a Tanács. A testülethez való fordulás lehetősége nemcsak, hogy új kaput nyithat meg a magyar kisebbség jogérvényesítése során, de véleményem szerint a jövőben is döntő szerep hárul az esélyegyenlőséget szem előtt tartó intézményre.

Kérdésként merülhet fel, hogy a Dan Tanasa által előterjesztett ügyek mennyiben tükrözik a ténylegesen érintett helyi román nyelvű lakosság valós panaszait, avagy mennyiben tekinthetők egy tudatosan szervezett, a román nyelv megjelenését a kisebbség nyelvével szemben előtérbe helyező törekvés megnyilvánulásainak.